

Ikt. sz.: GAB-41/27-4/2020.

GAB-11/2020. sz. ülés
(GAB-52/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Gazdasági bizottságának**
2020. május 18-án, hétfőn 10 óra 43 perckor
az Országház Apponyi Albert gróf termében (főemelet 58.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása	5
Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2019. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés című B/10466. számú beszámoló (Beszámoló megvitatása a HHSZ 83. § (1) bekezdése alapján)	5
Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2019. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés részére című beszámoló elfogadásáról szóló H/... számú határozati javaslat (Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról a HHSZ 84. § (2) bekezdése alapján)	5
<i>Domokos László szóbeli kiegészítése</i>	<i>5</i>
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	<i>10</i>
<i>Domokos László válaszai, reflexiói</i>	<i>16</i>
<i>Határozathozatal</i>	<i>25</i>
Az ülés berekesztése	25

Napirendi javaslat

1. a) Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2019. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés részére (B/10466. szám)
(Beszámoló megvitatása a HHSZ 83. § (1) bekezdése alapján)
(Beszámolót tárgyaló bizottság)
 - b) Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2019. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés részére című beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat (H/... szám)
(Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról a HHSZ 84. § (2) bekezdése alapján)
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Bánki Erik (Fidesz), a bizottság elnöke és
Hadházy Sándor (Fidesz), a bizottság alelnöke

Witzmann Mihály (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Seszták Miklós (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Mellár Tamás (Párbeszéd), a bizottság alelnöke
Barcza Attila (Fidesz)
F Kovács Sándor (Fidesz)
Riz Gábor (Fidesz)
Szatmáry Kristóf (Fidesz)
Varga Gábor (Fidesz)
Potocskáné Kőrösi Anita (Jobbik)
Szakács László (MSZP)
Székely Sándor (független)

Helyettesítési megbízást adott

Bánki Erik (Fidesz) távozása után Witzmann Mihálynak (Fidesz)
Manninger Jenő (Fidesz) Hadházy Sándornak (Fidesz)
Dr. Seszták Miklós (Fidesz) távozása után Barcza Attilának (Fidesz)
Tóth Csaba (MSZP) dr. Szakács Lászlónak (MSZP)
Szatmáry Kristóf (Fidesz) távozása után Riz Gábornak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Bósi Ferenc bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Domokos László, az Állami Számvevőszék elnöke
Varju László (DK) országgyűlési képviselő

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 43 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása

BÁNKI ERIK (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Sok szeretettel köszöntök mindenkit a Gazdasági bizottság mai ülésén! Elnézést kérek képviselőtársaimtól, az elnök úrtól és a kedves vendégektől a csúszásért! Képviselőtársaim írásban előre megkapták a mai ülésre szóló napirendtervezetet. Kérdezem, hogy ahhoz képest van-e hozzáfűznivalójuk, kiegészítenivalójuk. *(Senki nem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, ki az, aki ezzel a tartalommal elfogadja a mai ülés napirendjét? Aki igen, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Ellenvéleményt, tartózkodást nem látok, a bizottság egyhangú döntésével fogadta el napirendjét. A jelenléti ív alapján megállapítom, hogy bizottságunk határozatképes, így munkáját megkezdheti.

Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2019. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés című B/10466. számú beszámoló (Beszámoló megvitatása a HHSZ 83. § (1) bekezdése alapján)

Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2019. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés részére című beszámoló elfogadásáról szóló H/... számú határozati javaslat (Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról a HHSZ 84. § (2) bekezdése alapján)

Első napirendi pontként annak a) és b) alpontjában egy tájékoztatót hallgatunk meg az Állami Számvevőszék 2019. évi szakmai tevékenységéről és beszámolót az intézmény működéséről, amelyet az Országgyűlés részére tettek meg. Köszöntöm Domokos László elnök urat mint előterjesztőt, és meg is adom neki a szót.

Domokos László szóbeli kiegészítése

DOMOKOS LÁSZLÓ elnök (Állami Számvevőszék): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! A Számvevőszékről szóló törvény kimondja, hogy mint az Országgyűlés pénzügyi, gazdasági ellenőrző szerve minden évben tájékoztatást ad a szervezet az előző évi tevékenységéről és az ellenőrzései, megállapításai alapján tett intézkedésekről, illetve független könyvvizsgáló által auditált éves beszámolójában mutatja be az intézmény működését és gazdálkodását. Ennek megfelelően ez év május 13-án ezt megtettük, elektronikusan eljuttattuk az Országgyűlés, illetve az önök számára azt a tájékoztatót és beszámolót, amelyet az ülés keretében ma itt tárgyalhatunk - külön köszönöm a bizottság elnökének és a bizottságnak a gyorsaságot, ahogy ezt napirendre vette.

Talán a mai különleges időszaknak az első mondata, amelyet mondanom kell, hogy a koronavírus-járvány nyilván a Számvevőszék életében is átértékelte, újrapendezte mind a feladatainkat, mind a működés kereteit, de szeretném leszögezni, hogy az élet nem állt meg a Számvevőszék életében sem, a különleges jogrendnek megfelelően az Alaptörvény alkalmazása nem függeszthető fel, ezért az Állami Számvevőszék a jogállami kereteknek megfelelően az egészségügyi vészhelyzetben is, ma is végzi a törvényben meghatározott feladatát, és biztosítjuk

az Országgyűlés pénzügyi, gazdasági ellenőrző szerepét, reményeim szerint ezzel is hozzájárulva a jogállami keretek fenntartásához a közpénzügyekben. Ebben nagyon fontos, azt gondolom, hogy a számvevőszéki munka az Országgyűlés ellenőrző funkcióját támogatja, tulajdonképpen az egész évi munkánk ennek az eredményét, tapasztalatait és következtetéseit mutatja be, a szokásos módon elektronikus formában is, talán élvezhető, nyomon követhető, átlátható és közérthető keretek között.

Azt mindenféleképpen fontosnak tartottuk, hogy minden számvevőszéki jelentést bemutassunk a mellékletben is, amelyeket az internetes kapcsolatokban a linkekkel természetesen részleteiben is meg lehet ismerni, tehát a jelentés most már évek óta egyúttal a több ezer, több tízezer oldal mögötte lévő anyagra való keresés lehetőségét is megadja. 2019-ben 254 számvevőszéki jelentés mellett 32 elemzést hoztunk nyilvánosságra.

Fontos, hogy leszögezzük, hogy milyen keretek között dolgozik a Számvevőszék. A múlt évi parlamenti vitának a tapasztalatai alapján is le kell szögezni, hogy Magyarország Alaptörvénye, annak közpénzügyi fejezete, valamint az Alaptörvény ezen rendelkezéseit érvényesítő törvények 2019-ben is megfelelő keretet biztosítottak a közpénzügyi elszámolás magyarországi rendszeréhez, és a Magyar Országgyűlésnek az ellenőrző feladatait, pénzügyi, gazdasági ellenőrző feladatait ellátó Számvevőszék is ennek megfelelően, az Alaptörvénynek megfelelően végezte munkáját. Továbbá azt is le kell szögeznünk a '19. év kapcsán is, hogy a '12. január 1-jétől érvényes Alaptörvény megfelelő, méltó rangra emelte a közpénzügyek és a köztulajdon védelmét a korábbi helyzethez képest önmagában is, hiszen egyáltalán definiálta azt, és ma is kiállják a próbát a közpénzügyi ellenőrzés ezen szabályai. Ennek megfelelően az Alaptörvény megadja a Számvevőszéknek a viszonyítási pontot az ellenőrzései, a munkája tekintetében, úgyhogy ennek megfelelően az ellenőrzés elsősorban a törvényesség, az átláthatóság, a célszerűség, az eredményesség, a közélet tisztasága elvének gyakorlati érvényesülését, fejlesztését a közpénzügyi rendszerben ennek a szellemében, ennek a keretei között vizsgálja. Mindebből az is következik, hogy az ÁSZ az Alaptörvényben definiált közpénzügyi garantőr szervezet, amelynek célja nem elsősorban a hibakeresés vagy az elmarasztalás, hanem a közpénzügyek jó irányba való terelése, a pozitív változások elindítása és fenntartása, röviden tehát: az Alaptörvényben előírt közpénzügyi előírások megvalósításának elősegítése.

Ennek a munkának a keretében a Számvevőszék, ahogy jeleztem, nemcsak ellenőrzést, hanem az ellenőrzési tapasztalatokon alapuló támogató, a tapasztalatok megosztását segítő oktató tevékenységet is folytat, oktatási anyagokat készít, elemzéseket, tanulmányokat hoz nyilvánosságra, véleményekkel és javaslatokkal igyekszik átláthatóvá és eredményesebbé tenni a közpénzügyek felhasználását, és hozzá kívánunk járulni, hogy a különböző közszolgáltató és közfeladatot ellátó intézmények és vállalatok mind a hatékony, mind a közjót szolgáló működésébe rendszerszinten beépüljenek ezek az alapelvek. E stratégiai célkitűzés alapját adják a tényeken alapuló, megalapozott és objektív ellenőrzési megállapítások.

Visszatekintve az elmúlt időszak tíz évére, az Állami Számvevőszék egy folyamatos és többszörös átalakuláson, szervezeti és módszertani megújuláson ment keresztül, hiszen az egyik legfontosabb igénye az volt az Országgyűlésnek, hogy minél szélesebb körben fedje le a Számvevőszék az ellenőrzési funkcióját. Ezért '19-ben már mindenféleképpen látszódtak az átállásnak az eredményei, hiszen 60 százalékkal tudtuk növelni az ellenőrzöttek számát, és különösen az önkormányzati szféra mintegy 3200 önkormányzatához való eljutásnak az egyik fontos lépése, hogy oly módon tudtunk a múlt évben 800 önkormányzatot

leellenőrizni egy időszakban, hogy azok pénzügyi kockázatainak a számbavételéhez gyakorlatilag a Kincstár adatbázisát használtuk fel, azt tudtuk felhasználni, illetve statisztikaiszoftver-eszközökkel és módszertannal tudtunk figyelemfelhívó leveleket írni az önkormányzati vezetők számára, illetőleg átfogó képet tudtunk adni a jelentésben, ráadásul egy olyan kör számára, amely a méreténél fogva korábban kevésbé volt az ellenőrzöttek körében, tehát a községi, nagyközségi kör is látókörbe került. Ennek folytatásaképpen még decemberben jeleztük, hogy az idei évben mind a 3200 önkormányzathoz el fogunk jutni egyféle monitoringellenőrzési módszertant kidolgozva, amelynek keretében elsősorban tanácsot szeretnénk adni, másrészt viszont képet szeretnénk adni arról, hogy már az év elején rendelkezésre állnak-e azok a dokumentumok, fennáll-e azoknak a dokumentumoknak a léte az szmsz-tól a legegyszerűbb pénzkezelési szabályzatig, amelyek egyébként egész évben az ő működésüknek az alapfeltételei. Ennek az adatbekérése lezárult, előzetesen azt tudom mondani, hogy mintegy 10 százalék az, aki jelenleg vagy nem is válaszolt nekünk, vagy teljességi nyilatkozatot nem tett, és aztán a további részletek még most fognak folytatódni.

Én úgy gondolom, hogy ezért indokolt volt tehát ennek a területnek az ilyen irányú megközelítése, ebben pedig rendkívüli jelentősége volt annak, hogy egy új, digitális alapokra helyezett számvevőszéki adatbekérésnek, adatfeldolgozásnak, statisztikaiszoftver-alkalmazásoknak a nagytömegű adatfeldolgozásba való bevonására vált képessé a Számvevőszék, és a jövőben további más, nem önkormányzati területek tekintetében is szeretnénk majd ebbe az irányba haladni. Ezért én úgy gondolom, hogy a szervezeti működésnek a fejlesztésében nagy szerepe volt a digitalizációra való átállásnak, az úgynevezett Ipar 4.0-s fejlesztéseknek a közigazgatásban, ezen belül az állami szereplőknek és speciálisan a Számvevőszéknek a fejlesztéseiben is. Nem véletlen, hogy az elmúlt időszakban ez már mint versenyképességi tényező merült fel Magyarországon, és aztán a koronavírusra való egyértelmű válaszadás keretében döntő szerepe volt, hogy az állami szereplők mennyiben voltak képesek digitális válaszokra, az úgymond érintkezés nélküli találkozásoknak a megszervezésére. A Számvevőszék számára meg az állami szereplők számára nyilván nem volt világos, hogy majd egyszer lesz egy koronavírus, egyáltalán a hatékonyság, a termelékenység, a modernizációnak az igénye szülte ezt, és az erre adott válaszokban, úgy gondolom, ma is nagyon fontos szerepe van, és a jövőben még inkább az lesz, hogy ebben a modernizációban az elmúlt két hónap eseményei nemcsak egy kényszerként, hanem egy fejlesztési irányként felgyorsították ezeket a digitalizációra alapozott fejlesztéseket. Ez igaz a Számvevőszék ellenőrzései tekintetében, legalább annyira fontos az, hogy többek között az adatbekérésben is igyekszünk így kímélni az ellenőrzött szervezeteket, és legalább ennyire fontos lesz majd a gazdaság egésze szempontjából is, hiszen ha majd a 2019. évnek a gazdasági eredményeit értékeljük - ennek most nem szaladnék elébe -, ennek döntő szerepe lesz majd a zárszámadáshoz kapcsolódóan véglegesen; de most a Költségvetési Tanács munkájának az előkészítésére a héten átadunk a Költségvetési Tanácsnak egy előzetes értékelést, hogy a magyar gazdaság mennyire képes fenntartható módon a gazdaság versenyképességének a tényezőit számba venni.

Itt akkor rögtön át is tudok térni azokra az elemzésekre, amelyekre egyre nagyobb hangsúlyt tudtunk fektetni, és a múlt évhez képest megdupláztuk az elemzések számát. Úgy tűnik, hogy szinte nagyobb jelentősége vagy összemérhető jelentősége van a nyilvánosság számára is és a parlament számára is azoknak a nem feltétlenül ellenőrzéseken, de valós adatokon alapuló, validált adatokon alapuló elemzéseknek, amelyek számba vették az aktivitási ráta növelésének a lehetőségét,

vagy éppen a kiegyensúlyozott növekedést befolyásoló tényezőket, az anticiklikus gazdaságpolitika eszközeit a gazdasági társaságok fejlesztései tekintetében, de idesorolható természetesen az európai uniós forrásoknak a hatása vagy éppen az állam munkahelyteremtő intézkedéseiről és a befektetésösztönzésről szóló jelentés, mint ahogy egyébként a költségvetés rugalmasságának a kérdése is, amely rugalmasság ma élet-halál kérdéssé válik, azt gondolom, minden gazdasági szereplő, így a Magyar Államkincstár, az államkassza működtetése szempontjából is. De legalább ennyire fontos volt az áfacsökkentés hatása a fenntartható kifejlesztési folyamatban, de természetesen hagyományosan az integritási helyzet, tehát a megelőzésen alapuló korrupció elleni fellépés fejlesztéseinek a számbavétele vagy éppen a klímaváltozáshoz kapcsolódó alkalmazkodási, fenntarthatósági versenyképességgel összefüggő kérdés, amire egy egész, úgynevezett smaragdmodellt alkottak a kollégáink, hogy hogyan lehetne a 2020 utáni időszakban fenntartható módon fejleszteni az országot, fenntartani a gazdasági növekedést. Ezekre az elemzésekre tehát kiemelt hangsúlyt helyeztünk a múlt évben, és ez az idei évben is folytatódik.

Fontosnak tartom azt, hogy természetesen az ellenőrzés ezen módszertani és működési változásai következtében a korábbi 600-800 ellenőrzöttel szemben már a múlt évben el tudtuk érni az 1360 körüli darabszámot, ami alapján a közpénzt felhasználók egyre szélesebb körét közvetlenül is ellenőrizni tudja a Számvevőszék.

Röviden arra térnék még ki, hogy a pont ebben a bizottságban megfogalmazott országgyűlési határozati javaslat alapján, amely később országgyűlési határozattá is vált, alapján az elmúlt időszakban is folytattuk ezt a munkát akár az integritásközpontú szervezeti kultúra fejlesztése tekintetében, akár az etikus közpénzügyi vezetők képzése tekintetében. Azoknak az ellenőrzött szervezeteknek a vezetői számára, akiket a Számvevőszék korábban megszólított, biztosítottuk és folyamatosan, visszatérő módon biztosítjuk a vezetőképzési, illetve a közpénzügyi stratégiai vezetői ismeretek átadását, amelynek keretében a saját intézményükre vonatkozó változások előkészítését mentoráljuk, segítjük, hogy hogyan tudnak eredményesebben gazdálkodni.

Fontos, hogy a magyar társadalom gazdasági tudatosságának a fejlesztéseire és a pénzügyi biztonság erősítésére vonatkozó feladatunkat is ellátjuk. Ehhez elemzéseket és szintén figyelemfelhívó kommunikációt és híreket rendelünk, illetve részt veszünk olyan, Magyarország stratégiájában, pénzügyi tudatosság stratégiájában szereplő programokban, amelyekben a szélesebben vett pénzügyi tudatos háztartásvezetést, háztartás-gazdálkodást támogatjuk, nem egyedül, hiszen szerencsére Magyarországon egyre szélesebb kör vesz részt ebben akár az oktatás szintjén, akár a felnőttek támogatása, a felnőttek tudásának a támogatása tekintetében, és nemcsak üzleti alapon, hanem valóban a saját érdekeik, a köz, az egyes háztartások érdekei szemszögéből is.

Nagyon fontos, hogy a korábbi évekhez hasonlóan felvetéseket is megfogalmaztunk, ezek közül most csak hármat szeretnék kiemelni. Az egyik a digitalizáció fejlesztése az államigazgatásban, amely előtt voltak akadályok, hiszen alapvetően a folyamatok, az igazgatási és közszolgáltatási folyamatok nem virtuális térre jöttek létre, ezért fontosak akár a jogszabály-változások, akár pedig a működésbeli felfogásban való változásoknak az erősítése, és talán az idei évben ez még nagyobb hangsúlyt kap, ahogy jeleztem. Fontosnak tartjuk a tartalékképzésnek a jelentőségét a központi költségvetésben, ami egy állandó rugalmasságot kíván. Ebben, mi úgy gondoljuk, az idei év tapasztalatai a következő évek kapcsán is tapasztalatokat jelentenek és figyelmet érdemelnek.

Külön ki szeretném emelni a teljesítményméréssel kapcsolatos tapasztalatainkat. Épp a mai nap jelent meg az az elemzés, amelyet kollégáim készítettek el a közsféra teljesítményméréseivel kapcsolatban. Az ellenőrzési tapasztalatunk az, hogy nagyon sok esetben természetesen évente elvégzi a teljesítményértékelést egy-egy közintézmény vagy közszolgáltató vállalat, viszont a mérésnek a feltételei, indikátorai, adatgyűjtése és -elemzése jellemzően előre nem készül el, ez viszont az eredményességnek, a célra tartottságnak egy fontos feltétele, ez már a pénzköltés minőségi fejlesztéséhez járulhat hozzá. Ezért mi úgy gondoljuk, hogy ebben érdemes az Országgyűlésben külön is felhívni a figyelmet arra, hogy ha egyre több ilyen intézmény van Magyarországon, az értéket hordoz, hogy a teljesítményben való gondolkodást, a közpénzeknek nemcsak az elköltését, hanem az eredményes, hatékony elköltését ne csak vallják, hanem ténylegesen gyakorolni is tudják, műveljék, fejlesszék - ebben felhívást érdemes tennünk. És amennyiben a bizottság majd az országgyűlési határozat-tervezetet felveti, azt külön üdvözljük, és szeretnénk üdvözölni, hogyha ebben az irányban ezt a bizottság többségével vagy akár egyhangúlag is támogatnák, ezt megköszönjük. Úgy gondolom, közérdek a közpénzköltés szempontjából, hogy ebben egy lépéssel megint csak tovább lépjen Magyarország, hogy professzionalizálódjon, hogy a közsféra erősítése megtörténjen.

Ha már itt vagyunk, a 2020. év kapcsán mindenképpen ki szeretném emelni zárógondolatként itt az Országgyűlés épületében is, hogy mind 150 évvel ezelőtt, mind 30 évvel ezelőtt nagyon fontos dolgok történtek az Országgyűlés életében azáltal, hogy az Országgyűlés, amikor 150 évvel ezelőtt megkapta Magyarországon a költségvetés-készítés jogát, akkor létrehozta a legfőbb ellenőrző szervezetét, és 1870-ben megkezdte munkáját az első önálló magyar Számvevőszék, illetve 30 évvel ezelőtt, a '89-es rendszerváltás és kerekasztal-tárgyalások eredményeképpen '90. január 1-jén, tehát 30 évvel ezelőtt újból elindult a számvevőszéki ellenőrzés. Én úgy gondolom, mind a két évforduló egy méltó erősítő ünnepe az Országgyűlésnek is, hiszen az egyúttal a költségvetés-alkotásnak, az ország gazdasági, pénzügyi szuverenitásának az egyik fontos tényezője, hogy egyúttal az ellenőrző funkciót is megeremtette az akkori kor, modern kor szellemének megfelelő és a mai bevett gyakorlatát is, hiszen egyébként minden országnak megvan a maga számvevőszéki ellenőrző, legfőbb ellenőrző szerepe. Ez Magyarországon 30 évvel ezelőtt állt helyre és jött létre, és fejlődik folyamatosan a világ tendenciáival összhangban, aminek fontos része, hogy egyre inkább a teljesítményértékelések kerültek előtérbe, egyre inkább a tanácsadó, szélesebb körű funkció. Tehát már a számvevőszékek javarésze egyre inkább nemcsak az országgyűlés, a végrehajtó hatalom, a döntéshozók felé szolgáltat információt, ajánlásokat, sőt sok esetben a jövőbelátásnak az igénye is megjelenik például a költségvetési tanácsban betöltött szerepük tekintetében, hanem egyúttal egy ilyen válság, mint ami van, ahogy figyeljük, csak ebben az évben amit a számvevőszékek végeznek a világban, nagyon erőteljesen a kifelé nyitottság, a kifelé való kommunikáció intenzitása mindenhol egyre inkább hangsúlyos. Mondhatjuk, hogy ebbe bekapcsolódott a magyar Számvevőszék is, végzi ezt a munkáját.

A mi megítélésünk szerint végül is a Számvevőszék '19-ben teljesítette a törvényekben előírt feladatait, eredményesen és célszerűen gazdálkodott a rábízott közpénzzel, amelyről a független, tőlünk is független, de egyébként független könyvvizsgálói jelentést mellékeltek a beszámolóink függelékében vagy mellékletében. Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

ELNÖK: Köszönjük szépen, elnök úr. Most képviselőtársaimnak nyílik lehetősége, hogy a beszámolóhoz vagy a határozati javaslatához véleményt fűzzenek, kérdéseket tegyenek fel. *(Jelzésre:)* Elsőként Mellár Tamás alelnök úrnak adom meg a szót.

Kérdések, hozzászólások

DR. MELLÁR TAMÁS (Párbeszéd), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Kedves Képviselőtársaim! Tisztelt Elnök Úr! Én nemmel fogok szavazni, és nem fogadom el ezt a beszámolót. Ez önmagában nyilvánvalóan nem jelent semmit, hiszen úgyis lesz tíz pozitív szavazat, amely azt elfogadja, mégis szükségesnek látom, hogy azért néhány mondatban indokoljam azt, hogy miért nem fogadom el, mert azt gondolom, hogy ez így lehet fair.

Nos, van egy nagyon híres könyv, az Acemoglu-Robinson szerzőpáros írt egy könyvet arról, hogy miért buknak el a nemzetek, ebben arról beszél, hogy bizonyos gazdaságok hosszú időn keresztül vannak elmaradott állapotban. Ennek egyik alapvető okának azt tekinti, hogy a piac és a piacot ellenőrző intézmények vajon kizáró vagy befogadó jellegűek-e, és arra a megállapításra jut, hogy azok az országok, ahol ezek az intézmények nem kizáró, hanem befogadó jellegűek, azok képesek modernizációra és hosszú távú gazdasági növekedésre, ahol viszont kizáró jellegűek, ott viszont nem, és azok hosszú időn keresztül válságban vagy ilyen válságos szituációban vagy elmaradottsági szituációban ragadnak és maradnak. Nekem az a megállapításom - és ebben azért elég sokan osztozunk -, hogy a magyar gazdaságban ugyan megvannak a piaci intézmények és a piacot felügyelő intézmények, de ezeknél az intézményeknél az intézményi függetlenség, a szakszerűség egyáltalán nem biztosított, és ebből következően ezek az intézmények nem végzik el ezeket a feladatokat - és én nagyon-nagyon úgy látom, hogy a Számvevőszék is ezek közé tartozik.

Vegyük először Számvevőszéknek a költségvetéssel kapcsolatos munkáját! Itt a tervezésről mond véleményt az ÁSZ, másrészt pedig a teljesítésről, mind a két alkalommal kiadványok vannak e vonatkozásban, és ezek a kiadványok alátámasztják azt, hogy a költségvetés megalapozott, hogy a költségvetés tényleg abszolút megfelelő módon van összeállítva. Ezzel kapcsolatban annak idején is elmondtuk a vitában, sőt egy alkalommal az elnök úrral szakmai vitába is keveredtünk, én nagyon szívesen nyilvánosságra hoztam volna és közzétettem volna, hogy a közgazdász-társadalom mégis mit szól ehhez, de az elnök úr arra kért engem, hogy ezt ne tegyem meg, így ezt én nem is tettem meg, de a fenntartásaim továbbra is megvannak. De ha csak nekem lennének fenntartásaim, akkor azok azért kevesek lennének, mert azért lássuk be, hogy nem vagyok egy tényező ebben a kérdésben, azonban ha valaki megnézi az Open Budget Surveyt, amely az egyik legfontosabb ilyen nemzetközi értékelő fórum, akkor azt láthatja, hogy az ott lehetséges 100 pontból Magyarország költségvetése 45 pontot kapott - az átlag 71 pont volt, 61-től lett volna megfelelő, de mélyen alatta voltunk -, nálunk rosszabbul csak Szerbia, Észak-Macedónia és Bosznia-Hercegovina teljesített. Azt gondolom, hogy ebben a kérdésben nyilvánvalóan felelősége van az ÁSZ-nak is, hogy itt évek telnek el, a költségvetést teljesen fölforgatják, pótköltségvetés nincsen, egyéb elmarasztalások nincsenek.

Aztán hadd mondjak még egy másik példát Pécsről! Ugye, azt mondta az elnök úr, hogy vizsgálják, folyamatosan vizsgálják az önkormányzatokat. Vajon hogyan volt az lehetséges, hogy 2014-ben a pécsi önkormányzatnál az összes adósságot rendezték, majd utána 2019-re kiderül, hogy megint van 22 milliárd forint adóssága a pécsi önkormányzatnak, és az ÁSZ valahogy nem rángatta a

harangot, és nem hívta fel erre a figyelmet már idejekorán, '15-16-17-ben - mert ez egy folyamat volt, minden esztendőben 3-4-5 milliárddal lett több és több, és így lett 22 milliárd.

Aztán a harmadik dolog, amit még szeretnék megemlíteni, az pedig az, amit mindenki ismer, és, gondolom, majd képviselőtársaim is fognak róla beszélni, a pártok ellenőrzése, a pártok vizsgálata, ahol a leginkább kilóg a lóláb, hogy bizony ez politikailag elfogult dolog, hogy az ellenzéki pártoknál természetesen mindig vannak hibák, hogy azok rosszul működnek, bezzeg a kormánypárt, az kivétel nélkül, állandóan jól működik. Szóval azért ezt véleményem szerint a véletlenre nem lehet bízni.

Én tehát azt gondolom, hogy bizony az ÁSZ működésével kapcsolatban komoly gondok és komoly problémák vannak, és ez nemcsak azt jelenti, ez nemcsak pusztán egy politikai kérdés, hanem annak a kérdése is, hogy vajon milyen jövője lesz ennek az országnak akkor, hogyha nem tudjuk biztosítani az intézményeknek, a piaci intézményeknek a szakszerű működését, ha nem tudjuk biztosítani a függetlenségüket, és nem tudjuk biztosítani a pártatlanságukat. Azt gondolom, hogy ez a legeslegfontosabb kérdés, és ezért is szavazok nemmel erre a beszámolóra. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm, alelnök úr. Hadházy Sándor alelnök úr kért szót. Öné a szó.

HADHÁZY SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Az elnök úr a szóbeli kiegészítésében is kiemelte az önkormányzati területet, és nem olyan megközelítésből kívánom a kérdést kezelni, mint Mellár Tamás alelnök úr, alelnöktársam, én ezt inkább abszolút pozitív módon értékelem, hiszen hogyha visszagondolunk az elmúlt évekre, akár a bizottsági eseményekre, akár a parlamenti vitára, számos alkalommal volt hallható az, hogy az önkormányzatok ellenőrzését jobban meg kell oldani, gyakrabban kell ellenőrzés alá vonni az önkormányzatokat, és segíteni kell őket a költségvetési gazdálkodásban. Én azt gondolom, hogy ha - ahogy az elnök úr is kiemelte - a 3200 működő önkormányzat mintegy negyedét, 800 önkormányzatot sikerült az elmúlt évben áttekinteni, ellenőrizni, a gazdálkodásukat segíteni, amit én rendkívül pozitívnak értékelek, akkor, azt gondolom, mondjuk négy-öt év alatt valamennyi önkormányzat ellenőrzése megtörténik.

Nyilvánvaló, hogy az önkormányzatok között vannak bonyolultabb gazdálkodást mutató önkormányzatok, és egyszerűbbek, a feladat ennek tükrében nem egyforma, de mindenképpen fontos az, hogy érzik az ellenőrzés súlyát a vállukon az önkormányzatok, igyekeznek értelemszerűen megfelelni az előírásoknak, és örülök annak - a beszámoló is kiemeli -, hogy nagyon sok tanulmány és elemzés segíti az önkormányzatok munkáját, illetve vannak online felületek is, ahol segítséget kérhetnek. Én ezt tehát mindenképpen kiemelném a beszámolóból, és kérdezem az elnök urat, hogy mekkora jelentőséget tulajdonít ennek, és hogyan sikerült egyáltalán elérni, hogy ezt a munkát az ÁSZ egy év alatt elvégezze, létszámfejlesztéssel, módszerváltozással, milyen formában?

A másik, visszatérő kérdés, amit szeretnék felvetni, az az, amiről az előző gazdasági bizottsági meghallgatáson is beszéltünk, hogy az önkormányzatok szakmai háttere hogyan néz ki, és hogy az Állami Számvevőszék ezeken az elemzéseken és online lehetőségeken felül milyen szakmai segítséget tud biztosítani, nyújtani képzéssel és egyéb módon, hiszen az önkormányzatok a

versenyszférában dolgozókkal versenyeznek a jó szakemberekért, és az az igazság, ezt látjuk, hogy értelemszerűen nem tudnak olyan kiemelkedő juttatást biztosítani a dolgozók számára, mint mondjuk a versenyszféra, amely, hogyha kívánja, akkor azt meg tudja adni. Ezt a folyamatot hogyan látja, elnök úr? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm, alelnök úr. Szakács László képviselő úr kért szót. Öné a szó.

DR. SZAKÁCS LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Nagyon sok mindenben egyetértve Mellár Tamás képviselőtársammal, az első kérdésemet én is Péccsel kapcsolatban tenném fel, hogy hogyan látja az elnök úr a 2010-14-es és a '14-18-as időszakot, amikor igazság szerint Pécs városát kétszer kellett konszolidálni, volt-e a gazdálkodás tekintetében az Állami Számvevőszéknek bármilyen viszonya, megérzése, megállapítása azzal kapcsolatban, hogy Pécssett hogyan csökkentették még annak idején a fideszes polgármesternek a jogköreit, és állt fel egy városi politikai bizottság, hogy így mondjam, a két országgyűlési képviselőből, illetve a polgármesterből, tehát maga az eljárás megfelelő-e ebben a tekintetben, vagy megfelelő volt-e?

Én is köszönöm szépen a szóbeli kiegészítést, azzal együtt, hogy nyilvánvalóan mindannyiunkat elfog az az érzés, mint hogyha 2010-ben kezdődött volna a világ, tehát látszik, hogy azóta a közpénz az újra közpénz. Nagyon sok olyan hírt, emléket tudunk felidézni, amikor a közpénz majdnem elvesztette a közpénz jellegét, ezért emlékezzünk vissza a jegybanknak a több százmilliárd forintos, eléggé kalandos alapítványaira, ahol majdnem elvesztette a közpénz a közpénz jellegét - ezt csak arra reflektálva gondoltam elmondani az elnök úrnak, hogy a jelenlegi Alaptörvény az, amely ebben végre tiszta képet láttat velünk. Én azt gondolom, hogy azért ez az út ennél rögzesebb volt, mint hogy az Alaptörvényben leírták ezt, aztán utána meg sok százmilliárd forint majd' elvesztette a közpénz jellegét.

A következő kérdéscsoportom vagy igazából kérdésem vagy gondolatom arra vonatkozik, aminek én örülök, hogy az Állami Számvevőszék elemzéseket készít, méghozzá valós adatokból készít olyan elemzéseket, amelyek a versenyképesség nagyon sok szegmensére rálátással bírnak, illetve nyilvánvalóan előre tudja látni azt, hogy a folytatott gazdaságpolitika mennyiben segíti a versenyképességet, és én azt gondolom, hogy a magyar gazdaságpolitika jelenleg két legmeghatározóbb alakja, a jegybankelnök és a pénzügyminiszter csak ebben az egy dologban ért egyet, hogy a versenyképesség tekintetében azért van még mit tenni Magyarországon, majd ezt követően azt látjuk, hogy ők, Varga miniszter úr és Matolcsy jegybankelnök úr általában inkább a sajtóban vitatkozik egymással olyanokról, hogy van-e válság, nincsen válság, kell-e válságkezelés, nem kell válságkezelés, kell euró, nem kell euró, egész Európában nem kell euró, ugye, írta le a jegybankelnök úr. Először is az első kérdésem az volna, hogy ezek az elemzések kitérnek-e arra, hogy a gazdaságpolitika ezen két nagyon fontos szereplőjének az egymásnak ellentmondó nyilatkozatai önmagában egyébként a stabilitást, illetve azt a fenntartható fejlődést sugallják-e a versenyképesség tekintetében, amelyre az elnök úr is célzott.

Nagyjából-egészében abban is mindenki egyetért, hogy alapvetően az oktatás és az egészségügy, valamint a pénzügyi rendszernek a jelenlegi állapota az, ami ennek a versenyképességnek a gátja, ezt írja le minden szakértő, ezt írja le a pénzügyminiszter, és ezzel gyakorlatilag egyébként csak a jegybankelnök nem ért egyet - aki, ugye, a kanyarban akart előzni, azt hiszem, még két hónappal ezelőtt is, hogy most azt kell megtanuljunk, hogy hogyan fogunk kanyarban előzni, és most

mint egy kistigris fog Magyarország előre rohanni -; azt szeretném megkérdezni, hogy ebben egyetértenek-e az önök által készített elemzések. Az oktatás és az egészségügy, nyilvánvalóan mindannyian tudjuk, jelenleg a koronavírus elleni védekezésben a frontvonalban lévő két olyan ágazat, amely tehát különös figyelmet igényel; ott mit javasolnak az önök elemzései, akár az oktatás, akár az egészségügy átalakítására, finanszírozására?

Az anticiklikus gazdaságpolitikával alapvetően egyetértünk, de mit lát az Állami Számvevőszék ezekben az elemzéseiben, igazak-e azok az elemzői megállapítások, amelyek szerint most vissza fog ütni az, hogy a magyar gazdaság alapvetően túlfűtött az alacsonyan, alacsonyabban tartott adókkal - alapvetően a társaságiadó-csökkentésekre gondolok itt -, illetve hogy az alacsonyan tartott, nagyon liberálisan kezelt jegybanki alapkamattal túlfűtött gazdaság jobban kitett most a gazdasági folyamatoknak, mint mondjuk más országoké, ahol éppen erre az anticiklikusságra jobban törekszenek.

Illetve hogyan látják a jövő évi növekedést? Hiszen e tekintetben megint a gazdaságpolitika két nagyon komoly szereplője, a jegybankelnök plusz 3 százalékos növekedést mond, illetve a Pénzügyminisztérium - még a konvergenciaprogramban is leírta - 3 százalékos csökkenésre, tehát mínusz 3 százalékra gondol, ami 6 százalék. Nyilvánvalóan lehet eltérés a gondolkodásban, de nem tudom, hogy ekkora lehet-e, ez szerény, ámbár nem sértő 2700 milliárd forint. Ha ehhez hozzátesszük azt, hogy az Európai Bizottság 7 százalékos csökkenést prognosztizál, akkor ez egy még nagyobb pénz, akkor ez olyan 4500 milliárd, ez egy 10 százalékos különbség. Ehhez képest - most nyilvánvalóan nem esélyt adva arra az elnök úrnak, hogy az egyiket vagy a másikat, vagy a jegybank, vagy a Pénzügyminisztérium álláspontját megcáfolja vagy megerősítse, vagy hogy valamelyikük mellé odaálljon, de - mit mondanak a valós adatokon alapuló elemzések ezekről a kérdésekről? Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Mielőtt átadom a szót F Kovács Sándor képviselő úrnak, szeretném felhívni ellenzéki képviselőtársaim figyelmét, hogy bár nyilván számukra nagyon fontos az a helyi közeg, amelynek a képviselőtársaim vállalták, de itt az Állami Számvevőszék 2019. évi beszámolójáról, illetve arról az országgyűlési határozati javaslatról tárgyalunk, amelyet be fogunk nyújtani az ÁSZ gazdálkodásával és működésével kapcsolatban, a kérdéseket tehát elsősorban a beszámolóra vonatkozóan tegyék fel, és nyilvánvalóan az elnök úrnak is elsősorban a beszámolóval kapcsolatos kérdésekre kell majd választ adnia.

F Kovács Sándor képviselő úrnak adom át a szót, az ülés levezetését pedig Hadházy Sándor alelnök úrnak adom át.

(Az ülés vezetését Hadházy Sándor, a bizottság alelnöke veszi át.)

F KOVÁCS SÁNDOR (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Elnök Úr! Több témát is szeretnék érinteni. *(Bánki Erik, a bizottság elnöke távozik az ülésről.)*

Nem tudom szó nélkül megállni, amit Mellár Tamás alelnök úr mondott, hogy a magyar költségvetéssel az a baj, hogy egy nemzetközi szervezet gyengének ítélte, és nincs pótköltségvetés. Én nem tudom, ugyan nem vagyok közgazdász *(Dr. Mellár Tamás: Ja! Úgy könnyű!)*, de úgy gondolom, hogy a költségvetést úgy érdemes megítélni, hogy államháztartási hiány, akár a GDP-növekedés és az államadósság-törlesztés. Az, hogy hiányoljuk, hogy nincs pótköltségvetés, hogy egy

nemzetközi szervezet hogy ítéli meg, az elég sovány kritika még egy laikus részéről is.

A másik dolog: Hadházy Sándor képviselőtársammal, alelnök úrral egyetértek abban, amivel, gondolom, az Állami Számvevőszék is találkozik, hogy az önkormányzatoknál a humán erőforrás a pénzügyi, gazdasági téren nem egyenletes, tehát vannak olyan önkormányzatok, ahol igazából nagyon nehéz megoldani azt, hogy a jogszabályoknak, a szabályoknak megfelelően be tudják tartani a szabályokat és a rendet. Én nagyon sok ilyen önkormányzattal találkozom, ahol nem az akarat, nem a jó szándék hiányzik, hanem a szakmai alkalmasság és a felkészültség. Én azt gondolom, lehetne abban gondolkodni, hogy a kisebb vagy a nehezebb állapotban lévő önkormányzatoknak legyen akár egy központi segítség, akár helyben egy megyei, amit az Állami Számvevőszék vagy akár a nagyobb önkormányzatok ellenőriznek, aki tud ilyen segítséget adni. Én azt gondolom, hogy ez megkönnyítené a munkát, hiszen a legkisebb településeken vagy a legszegényebb településeken ez szinte megoldhatatlan helyzet.

A következő az, hogy a bevezetőben kitért arra az elnök úr, hogy a tavalyi évben 32 darab tanulmányt, elemzést készítettek, ezek a tanulmányok megtalálhatók az Állami Számvevőszék honlapján. Ezek nagyon fontos elemzések a központi költségvetés, az államadósság-csökkentés, az áfabeszedés, a korrupció megelőzése, a foglalkoztatás, a munkahelyteremtés, az egészségügy terén, ezek mind olyan elemzések, mind olyan tanulmányok, amelyek segítséget nyújtanak akár a Gazdasági bizottság, akár a parlament vagy akár az önkormányzatok részére is. Kérem az elnök urat, hogy ezeket a tanulmányokat ugyanúgy készítsék el ebben az évben is, és ugyanúgy tegyék nyilvánossá, hiszen ez a bizottságnak is nagy segítséget tud jelenteni. Köszönöm.

HADHÁZY SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen. Varju László képviselő úrnak adom meg a szót.

VARJU LÁSZLÓ (DK): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Első gondolatként azt szeretném elmondani, hogy örülök annak, hogy elmondta, és felhívta a figyelmet a 150 évre, azt hiszem, hogy ez a születésnap vagy ez az időszak mindenképpen olyan pillanat, amelyre, igen, vissza kell tekinteni, mert ez nagyon fontos az ország életében, és ilyen szempontból hatással van a mindennapokra és annak a megítélésre is, mert egy hosszú időre tud visszatekinteni. De hozzátartozik az is, hogy éppen ezért ezzel nagy a felelősség is e tekintetben.

Amikor én a Költségvetési bizottság elnöke lettem, akkor az első utam egyébként az Állami Számvevőszék elnökéhez vezetett, és akkor konzultáltunk is a jövőt illetően. A gondolatkör második részében azt tudom mondani, hogy sajnos más alkalommal és más helyzetben viszont már nem tudtunk találkozni. De erre mint Költségvetési bizottság továbbra is szeretnék kitérni, és számítok arra, hogy előbb-utóbb akár egy ilyen beszámoló, jelentés elkészítésénél a Költségvetési bizottságnak mint a közpénzekkel foglalkozó testületnek lesz feladata, és bízom abban, hogy ott részt tud venni; már csak azért is, mert a mindennapok működésében, ahogy képviselőtársaim utaltak is rá, a pénzügyminiszter, a jegybankelnök, az Állami Számvevőszék éppen a Költségvetési Tanácsban foglal helyet, és a következő hetekben különleges feladatuk is lesz itt.

A második témakör, amelyre szeretném ráirányítani a figyelmet, elnök úr, hogy menedzsmentoldalról nagyon fontos témák jönnek elő, és nagyon szép szavak hangoznak el, de úgy ítélem meg, hogy ezek mögött viszont - nem hiányosságnak akarom hívni, hanem talán inkább - sok minden eltakart elem van, amire viszont rá

kell hogy irányítsuk a figyelmet. Szeretném, hogyha erre nemcsak egy-egy ilyen különleges vagy kivételes alkalommal kerülhetne sor, hanem a Költségvetési bizottságban is lenne erre lehetőség. Ennek egyik eleme kapcsán képviselőtársaimhoz szeretnék csatlakozni, amely tulajdonképpen az ellenőrzésnek azon elemeire vonatkozik, amelyek azért fontosak a számunkra; és hadd ragadjak meg egyet, ahol keresem azokat az okokat, a pártok ellenőrzésénél, ahol a miertre nem nagyon kapunk választ. Vannak megállapításaik, de a háttérszámításokról semmilyen tájékoztatást nem kapunk. Ennek az egyik olvasata, amit itt hallottunk, hogy nem is értik, hogy miről van szó, a másik pedig valami olyan elfedni akart felület, amellyel a végeredmény ugyanaz: a vizsgált párt nem érti, nem tudja, mi az oka annak, hogy miért és mennyire büntették meg. És figyelembe véve, hogy milyen döntései lehetnek az Állami Számvevőszéknek, én azt gondolom, hogy igen, jogos az a kritika, miszerint ezzel alapvető működést befolyásolnak. És akkor jön a következő lépés: hogy az Állami Számvevőszék elnöke, aki kellően függetlenként, a függetlenségével kellene hogy ebben közreműködjön, miért nem ezt teszi, miért áll bele olyan döntésekbe, amelyek egyébként ebből a szempontból megítélésem szerint elfogadhatatlanok?

A harmadik gondolatkörben pedig arra szeretném felhívni a figyelmet - másutt ezt még nem sikerült elérnem -, hogy a közpénznek minősülő taokérdésben az Állami Számvevőszék részéről jó volna valamilyen álláspontot kialakítani, amire mondhatjuk azt, hogy nem az önök hatáskörébe tartozik, de pillanatnyilag úgy látom, hogy a közpénzek egy jelentős része, amely most már közelíti lassan az ezermilliárd forint értéket az elmúlt években, 700 milliárd forint értéket jelent ez, hogy ne túlozzak, gyakorlatilag a teljes ellenőrizetlenség keretében van. Ez azt jelenti, hogy az adóhatóság nem tesz ilyet, a minisztérium, amelynek ez a felelősségi körébe tartozik, és néhány esetben bekér dokumentumokat, azokat titkosítja, és nem teszi hozzáférhetővé, annak ellenére, hogy közpénzfelhasználásról beszélünk. Ezt éppen a múlt héten is tapasztaltam: jogerős bírósági végzés ellenére az illetékes felelős minisztérium nem hajlandó a dokumentumokat átadni, az ellenőrzés dokumentumait is akár, hogyha már kényszerűségből ilyenre sor került.

Összefoglalva tehát én nagyon fontosnak ítélem meg, hogy az Állami Számvevőszék tevékenységéről legyen egy áttekinthető és jól ismerhető tudásunk, ahhoz azonban, hogy ezt jól hasznosítsuk, ahhoz ezeken a feltáratlan területeken, azt gondolom, önöknek lépéseket kell tenni, mert különben úgy elvész forrás a magyar költségvetés számára vagy az adófizetők számára, ami pillanatnyilag az ellenőrizetlen kategóriában van. Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót Barcza Attila képviselőtársamnak.

BARCZA ATTILA (Fidesz): Köszönöm szépen. Én részben ahhoz kapcsolódnék, amit Hadházy Sándor úr kérdezett, csak egy, az önkormányzatokkal kapcsolatos másik területre térnék ki. Ahogy az elnök úr kiemelte, a '19-es beszámoló olyan területekre is felhívta a figyelmet, mint az önkormányzatok integritásának az erősítése vagy pedig a teljesítménymérés elterjesztése az államigazgatási rendszerben. Az Alaptörvény előírja azt, hogy a közpénzből gazdálkodó szervezeteknek nemcsak szabályosan, hanem lehetőség szerint eredményesen is kell működniük, de ahogy tudjuk, ez csak akkor tud megvalósulni, hogyha rendelkezésre áll a jobb teljesítmény eléréséhez alkalmas módszer vagy kritériumrendszer. Az én kérdésem az, hogy ezen a téren milyen tapasztalataik

vannak, és miért tartják ezt - ahogy a beszámolóban is említik - fontosnak. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mivel nincs több kérdés, ezért megkérem az elnök urat, Domokos Lászlót, az Állami Számvevőszék elnökét, hogy az itt felmerült kérdésekre, amelyek a 2019. évet érintik, adja meg a választ. Köszönöm szépen.

Domokos László válaszai, reflexiói

DOMOKOS LÁSZLÓ elnök (Állami Számvevőszék): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Először is köszönöm a kérdéseket és az észrevételeket. Úgy gondolom, vannak olyan felvetések, amelyek már sokszor elhangzottak, de úgy tűnik, hogy még érdemes róluk beszélni, kitérni rájuk, és vannak olyanok, amelyek új kihívások, ezért tehát mindenféleképpen megpróbálok a '19. éven túl - az elnök úr iránymutatását is figyelembe véve - egy picit kitekinteni, de csak egy picit, hiszen a beszámoló tárgyalása a közvetlen napirendi pont, viszont nyilvánvaló, hogy jogos az aktuális érdeklődés.

Mellár Tamás professzor úr, képviselő úr egyféle közgazdászként is szólt, aztán igen aktuális, aktuálpolitikai kérdéseket, sőt talán politikai kérdést is feltett az irányomban.

A nemzetek elbukásának a kérdése szerintem egy nagyon aktuális, és talán az Európai Unión belül meg kiélezett kérdés, hogy nemzet vagy birodalom. Ugye, a pénzügyi szektor és az árupiac, a tőkepiac, éppen a tőkének az új szabályai most még inkább egységesítenék a birodalmat, ha úgy tetszik, az Európai Uniót mint birodalmat, amely képes versenytársként fellépni az Egyesült Államok, Kína, esetlegesen a szovjetutód Oroszország erőterében, és lehet, hogy az már nem is annyira időszerű, ami a 2000-es nagy terv volt 2010-re vonatkozóan, hogy meghaladja az Egyesült Államokat, és a világ legfejlettebb régiója és a legerősebb gazdasági szereplője legyen, de hogy aktualitása van, hogy birodalmon belül kell ezt a versenyt lefolytatni, vagy birodalmon kívül, illetve hogy ehhez ki hogy viszonyul, az, én úgy gondolom, messze túlmutat az ÁSZ hatáskörén és látókörén. De a vitát értjük, látjuk mi is, és nyomon követjük, hiszen versenyképességi kérdés, az állam méretének a kérdése, a közpénzek költségének, a szerkezetének a kérdése. Például biztos vagyok benne, hogy egy agrárium ma az Európai Unión kívül már nagyon nehezen értelmezhető rendszerként működne, amely az egyik alapvívmánya például az Európai Unió együttes működésének. Ezen belül a nemzet és a nemzetnek a független pénzügyei - beleértve a költségvetésének a kérdéseit is - viták tárgya az egyik oldalról.

A másik oldalról a 2008-as pénzügyi válság, illetve most, ez a 2020-as, vírussal kapcsolatosan kibontakozó recesszió bizony még élesebbé teszi azt a kérdést, hogy mennyiben nemzetállami kérdés ez, mennyiben államszövetségek - mondjuk így! - kérdése, vagy esetleg akár földrészek versenyének a kérdése, és ebben azért látni kell, hogy a Magyar Országgyűlésnek elsősorban a nemzetállami létből adódik a prioritása, hiszen ez a létalapja, ennek megfelelően nyilván a Számvevőszék is úgy tekinti a feladatát is, hogy a magyar Alaptörvény az elsődleges a számára, és ennek megfelelően a Magyar Országgyűlés számára biztosítja a támogató, tanácsadó, ellenőrző funkcióját, látja el feladatait. De azért azt nem árt tudni, hogy az európai uniós megállapodásban, társulási megállapodásban az Európai Számvevőszék is jogot kapott a magyar közpénzek ellenőrzésében, kiemelten az európai uniós források felhasználása tekintetében, ahol együttműködési kötelmet ír elő, elég távan értelmezve azt egyébként, és erről nem szóltam ugyan, de valóban tudni kell, hogy a Számvevőszék kiszolgálja az Európai

Számvevőszék adatkérési igényeit, együttműködik az ellenőrzési helyszínen való megjelenésével, sőt kisebb-nagyobb intenzitással az ellenőrzések véleményezéséhez kapcsolódóan is bevonásra kerül a Számvevőszék.

Ez egyébként arra is válasz egy picit, hogy miért nem ellenőriz annyi európai uniós forrást a Számvevőszék. Én úgy látom - ezt már a múltkor is elmondtam, és ezt szeretném alátámasztani -, hogy az európai uniós forrásokra az egyik legösszetettebb ellenőrzési rendszer épült fel, mondhatnánk, elég bürokratikus is, az egész Európai Unióban, de a magyar viszonyokhoz képest egy jól és erősen ellenőrzött terület, ennek keretében mi időről időre az ellenőrök ellenőrzése keretében az úgynevezett Eutafot ellenőrizzük, amely egyébként elég jó állapotban van, azt kell mondanom, most hirtelen a jelentést nem tudom magam elé venni, de most másodszorra ellenőriztük le az elmúlt hat vagy hét évben, és mi jónak láttuk az ő felkészülését, hiszen egyébként akkreditálva is van az Európai Bizottság által is, tehát fel van hatalmazva az ellenőrzésre.

Konkrétan utalt a professzor úr arra, hogy a piacokat ellenőrző szerep hogyan néz ki. Azt gondolom, a 2008-as válság volt az igazi nagy példája vagy leckéje ennek, és az elemzés, amennyire én tudom, részben egy erre adott válasz, főleg az amerikai példán keresztül, hogy mik a tőzsdei szerepek, hogy, ugye, amikor AAA minősítésű vállalat, netalántán egy ország csődbe tud menni, akkor ott bizony hogyan működnek az ellenőr szereplők. Én ennek a részleteibe nem mélyedtem bele, de akkor, amikor Magyarországot elérte a 2008-as pénzügyi válság, biztos hogy nem a bővliban volt Magyarország, tehát a hitelminősítők, a pénzügyikontroll-szereplők, a Nemzeti Bank, az akkori PSZÁF ezt nem jelezte előre. Ennek tehát súlyos tanulságai is vannak, én azt gondolom, a mai napig Magyarországon is. Ennek megfelelően mi azóta, '10 óta, amióta az én hatáskörömben van az ellenőrzések szervezése, nem véletlenül külön súlyt helyezünk a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeleténél, illetve most már a Nemzeti Bankban lévő, a pénzügyi szektort ellenőrző szereplőre, ugyanúgy, mint a Versenyhivatalra is mint a piaci szerepeket ellenőrző szereplők vizsgálatára, és ezt a jövőre nézve is fontosnak tartjuk. Tervezzük a jövőben is, hogy a piacokat ellenőrző szereplőknek, tehát azoknak az ellenőr szereplőknek, akik akár úgymond függetlenül is vannak a végrehajtó hatalomtól, aztán vannak a végrehajtó hatalmon belül akár a fogyasztóvédelem és egyéb ágazati ellenőr szereplők, azoknak súlyt kell adni. Én tehát teljesen egyetértek azzal, hogy ellenőrzés nélkül nincs jogszabálykövetés és nincsen egészséges nemzetgazdaság és ebből adódóan piaci helyzet sem, vagy - hogy így mondjam - versenyképes piaci környezet, egy modernizálódó, ütőképes gazdasága egy országnak. Ezért tehát ez egy hangsúlyos terep. Korábban ezen nem volt akkora hangsúly a Számvevőszék életében, de az elmúlt időszakban nagyobb figyelmet fordítottunk erre, és javaslatokat is tettünk.

Azt kell mondanom, hogy ha most 2020 szempontjából nézzük, hogy milyen állapotban vannak ezek a szereplők, hogy kevésbé kockázatosnak ítéltük meg azokat, de nincsenek mindegyikről aktuális információim, hiszen nem minden évben ellenőrizzük őket. Én azt gondolom, a felvetés arról szól, hogy talán alaposabb rálátás kellene hogy legyen ebből a szempontból is, hogy a Számvevőszék hogy néz ki ezekre a piacot ellenőrző szerepkörben eljáró ellenőr szervezetekre, befolyásoló szervezetekre, amelyeket az állam hoz létre, vagy a törvény maga nevesít ilyen feladatokat.

Na most, a Számvevőszék tekintetében azt gondolom, én nem tekintem a Számvevőszéket piacot ellenőrző szereplőnek, legfeljebb áttételesen értékeljük ezt a Költségvetési Tanács államadósságszabály-vizsgálata szempontjából, de én úgy gondolom, hogy ha persze abból az aspektusból nézzük, hogy a költségvetés maga is

egy piacszervező, piacot szabályozó tényező, és annak a beszámolójában olyan szereplők is vannak, amelyek a piacot ellenőrzik, akkor ilyen értelemben tudnám értelmezni a dolgot, de igazából - még egyszer mondom - az ÁSZ-t az alapfunkciója szerint általában mégsem a piacot ellenőrző szereplők közé sorolja a szakirodalom és a magyar jogszabályi környezet sem, de, mint ahogy az előbb is mondtam, fontosnak tartjuk, kitekintünk rá a mandátumunk függvényében.

A költségvetésnek a tervezésére és a beszámolójára, ha nem haragszanak, tényleg nem térnék ki, hiszen az egy önálló napirendi pontja mind a bizottságnak, mind az Országgyűlésnek. Én azt tudom mondani, hogy az elmúlt évekre visszanezve - és nem kell most tíz évre visszamenni -, az elmúlt öt évben biztos hogy a tervezésnek azokat a kockázatait, amelyeket a Számvevőszék jelzett, azokat vagy javította a kormány, vagy éppen önök, az Országgyűlés már a költségvetési törvény vitája során, de a kockázatok nem voltak olyan mértékűek, amelyek alapvetően veszélyeztették volna az ország pénzügyi sérülékenységét, sőt mi azt vizsgáltuk, és az elemzésekre itt többen is kitértek, hogy a sérülékenység folyamatosan csökkent. Ebből a szempontból tehát gyengült az ország kockázata, igaz, hogy 2020 lesz az igazi főpróbája vagy a tényleges mércéje, a puding próbája az evés alapon, hogy ténylegesen ellenálló lesz-e az ország majd pénzügyileg, amiben legalább akkora szerepe van annak, hogy a lakosság megtakarító pozícióban van-e (*Dr. Mellár Tamás: Nincs!*), és milyen mértékben, milyen tartalékokkal bír, legalább akkora szerepe van, hogy a vállalati szektor mennyire innovatív, mennyire hitelképes - hiszen alapvetően ő egy hitelfelvevő pozícióban kell hogy legyen -, hogy most, ebben az időszakban lefagynak-e a források vagy nem, ennek döntő szerepe lesz a sérülékenység szempontjából, és legalább annyira fontos maga az államadósság is, akár a bruttó, akár a nettó adósságát nézzük az országnak, illetve a költségvetésnek. Azt gondolom, hogy ez fontos, ellenőriztük most is, maga az Államadósság Kezelő Központ is ellenőrzés alatt volt, a múlt évben ellenőriztük, de az idén jelenik meg, vagy már meg is jelent - én már aláírtam, csak most hirtelen nem tudom, hogy megjelent-e már - az Államadósság Kezelő Központtal kapcsolatos értékelés. Nagyon fontos, hogy ezek a sérülékenységi tényezők hogy jelennek meg.

Hogy ez az Open Budget Survey vagy Research, most nem tudom, de, tudom, Research - kutatóknak hívják magukat -, hogyan értékel? Az kiderült számunkra, hogy rengeteg teendő van, először is ezt tegyük világossá! Annak idején az INTOSAI, tehát a számvevőszékek szervezete és más szereplők közösen alakították ki a módszertant. A két évvel ezelőtti jelentésben a Számvevőszék egy nagyon jó értékelést kapott. Megkérdeztük, módszertanában semmit nem változott a két év alatt a módszer, a Számvevőszék mégis egy jóval rosszabb értékelést kapott, miközben ugyanazt csináltuk, sőt többet csináltunk, azt kell mondanom, például a tavalyi évben már lebontottuk az összest bizottságonként is, hogy a parlament is több információt kapjon bizottságonként is a költségvetésről. Azt kell mondanom, nem kizárhatóak a szubjektív tényezők.

Mi megpróbáltuk ezt megismerni, jelenleg vizsgáljuk, hogy mi az értékelés oka. Összességében azt kell mondanom, hogy számunkra ez egy vizsgálandó tényező. Mi mint Számvevőszék, akit értékelt, nem értjük pontosan az értékelést, bár vizsgáltuk ennek a viszonyát, de ki fogjuk értékelni, meg fogjuk nézni, hogy mi kell még, a Számvevőszéknek még hány elemzéssel kell több, még hányszor kell többet jelen lennünk a parlamentben, és nem tudom, még milyen kérdések vannak. A jelenlét kapcsán - csak hogy érthető legyen, hogy miről folyik a vita - kérdés az, hogy ha a Számvevőszék írásban küld önöknek mondjuk a parlament törvényhozása fényében véleményt a vitában, azt részvételnak tekintik-e, vagy csak azt, ha önök szót adnak nekem. Mi azt gondoljuk kellő szerénységgel, hogy ha

megszólítanak, igyekszünk jelen lenni, de egyébként az írásban eljuttatott, és egyébiránt mindenki által kontrollált beszámolót akár az ellenzék, akár a kormányoldal, akár a végrehajtó hatalom megkapja, ezeket a költségvetést, a gazdálkodást érintő kérdéseket, egyébként nyilvános is a javarésze, tehát nem jellemző a magyar Számvevőszékre, hogy nem nyilvános elemzéseket ad a parlamentnek, amit adunk a parlamentnek, azt adjuk a nyilvánosságnak is. De nyilvánvaló, hogy a kormányzati szempontból, ahogy két évvel ezelőtt is, most is vannak további lehetőségek abban, hogy még átláthatóbban biztosítsa Magyarország számára, a Számvevőszék, én úgy gondolom, a maga részéről, amit tud, megtesz. Végül is a magyar Számvevőszék minősítése így is elérte az átlagot, az országnak a minősítése volt lényegesen alacsonyabb.

A mérések kapcsán ajánlom figyelmükbe a '19/3-as Pénzügyi Szemlét, amelyben kollégáim elég alaposan körüljárták, hogy melyik országminősítő szereplő mennyire transzparens például. Hát ez, én azt gondolom, érdekes kérdéseket vet fel.

Az önkormányzatok kapcsán többen kérdeztek, ezért én összevontan próbálok erre válaszolni, illetve a pártok ellenőrzésével kapcsolatban is, és engedjék meg, hogy az önkormányzati témához Hadházy Sándor alelnök úrnak az észrevételét is hozzátegyem, aztán még mások is szóltak önkormányzati ügyben. Én azt gondolom, hogy évek, sőt szerintem évtizedek óta egy magas prioritással bíró terület volt a Számvevőszék életében az önkormányzatok ellenőrzése. Azt látni kell, hogy az önkormányzatok ellenőrzésének is van hierarchiája: az első védelmi vonal maga a belső ellenőrzés vagy maga a testület, utána második védelmi vonalként a kormányzat vagy a Kincstár helyezkedik el a kormányhivatalokkal és az egyéb hatóságokkal együtt, és harmadsorban van a Számvevőszék. Ennek ellenére - pont az önkormányzatok igényeinek megfelelően - egy hatalmas fejlesztést és egy módszertani váltást hajtottunk végre. Korábban a Számvevőszék jellemzően részletes ellenőrzéseket szeretett készíteni. Áttekintettük - ebben én személyesen is részt vettem -, hogy módszertanilag valóban a lényeges elemekre helyezzük a súlyt, lehetőleg kevés adat bekérésével, lehetőleg minél aktuálisabban meg tudjuk ragadni egy-egy önkormányzatnak az állapotát, legyen az a korrupció elleni védeltsége, legyen az a pénzügyi kitettsége vagy éppen a vagyonnal való gazdálkodásának a kérdése, és kiterjesztettük a gazdasági társaságokra is, amelyre nézve önök, az Országgyűlés 2011-ben adott felhatalmazást, hogy a Számvevőszék megvizsgálja az önkormányzati gazdasági társaságokat.

Szakács Lászlónak is akartam azt jelezni, hogy igen, pécsi tekintetben a gazdasági társaságoknál érzékeltük ezt a problémát, és jeleztük - nyilvános a jelentés, ez már évekkkel ezelőtt volt, most már én sem emlékszem pontosan, hiszen '19-re készültem, meg nem Pécsre -, Pécsről külön készültek a gazdasági társaságok tekintetében, mint ahogy minden megyei jogú városnál és kerületnél is megnéztük a gazdasági társaságokat, és azt kell mondanom, hogy az egész önkormányzati szférának az egyik kitettsége az, ha nagyarányú fejlesztéseket hajt végre, főleg ha nem olyanokat, amelyek saját bevételt hoznak, hanem valamilyen támogatás kapcsolódik hozzájuk.

Én nem tudom, hogy ezt részletesebben magyarazzam-e, de azt gondolom, jó néhány önkormányzat szenved attól, hogy egy szebb egészségügyi intézménye lett, egy nagyobb kultúrháza, több parkja lett, vagy éppen kulturális központokat épített, amelyeket utána fenntartani már nem tud, nem tudott, ezért fontos a fenntarthatóság kérdése. Ebben különösen az EU-s fejlesztéseknek óriási a szerepe, azok, ha úgy tetszik, kívülről rendkívül nagy pénzeket hoznak be, amelyek nem feltétlenül egy szerves fejlődést, hanem ugrásszerű fejlesztéseket hoznak, és ennek a

multiplikatív hatása sok esetben negatív. Én azt gondolom, Pécs esetében is ez a helyzet, ha igazán megnézzük a dolgokat. *(Dr. Mellár Tamás: Jégpályát akartak építeni a kilátó tetejére Pécssett a fideszesek!)* De itt most nem csak a kultúra fővárosát kell belevenni, hanem gondoljunk csak a hulladékgyűjtés, a szennyvízgyűjtés európai uniós szabályainak a bejövételére, hogy milyen magas rezsiköltségek jöttek létre a hulladékgyűjtésben vagy akár a szennyvíztisztításban! Hatalmas objektumok jöttek létre nagy tőkével, amelyek az amortizáció, az energiateljesítmény, a létszám tekintetében meg többet költséget hoztak be, és ezekre bizony nagyon sok város nem felkészült, vagy a lakosság nem felkészült, akár mondhatnám azt is, és a mi tapasztalatunk szerint ezen járulékos kiadások köre volt az egyik fontos tényezője, objektív tényezője, ha úgy tetszik, az önkormányzatok nehéz helyzetének.

Le szeretném szögezni viszont, hogy nem tiltott eladósodni - ezt Mellár Tamásnak külön mondom -, nem tilos eladósodni egy önkormányzatnak. Ha a megfelelő szabályokat betartja, az engedélyeket beszerzi, ha garanciavállalót tesz mögé, akár a kormányzatot, akkor ez megtörténhet. *(Dr. Mellár Tamás: Jó, akkor most a kormány fizesse vissza a 22 milliárdot! Értem én!)* Ez egy messze vezető dolog. Az egész önkormányzati rendszernek a vitáját ide kéne hozni, hogy akkor most arányos-e például a helyi közlekedést fejleszteni, ami, azt gondolom, Budapesten is nagy kérdés, de akár Pécssett is meg más városokban is. Láthatóan óriási állami támogatással tud csak fennmaradni ez a rendszer, bele van építve az eladósodás a konstrukcióba, ezért rendkívüli fontosságú, hogy felelős vezetés legyen, és nagyon fontos, hogy a Számvevőszék tavaly felépítette azt a monitoringját, amellyel idén - ezt be tudom jelenteni - le fogjuk vizsgálni a megyei jogú városok és a kerületek, tehát a nagy, a legnagyobb szereplők '19. decemberi állapot szerinti pénzügyi helyzetét, hasonló módszerrel, ahogy a községeket, és jelentést fogunk róla kiadni, mert érezzük, hogy annak nagyon nagy szerepe van, hogy az eladósodás ne gyorsuljon fel, és hogy erről valós képet kapjunk, ahogy a képviselő úr mondta: kongassuk a harangot. Azt kell mondanom, hogy valószínűleg ehhez meg fogjuk teremteni az ellenőrzési feltételeket is, ez volt az egyik fejlesztésnek a háttere, és erre akartam jelezni, hogy az egyik képviselő, méghozzá F Kovács Sándor is ezt kérdezte, hogy mi a háttere ennek.

De azért azt szeretném jelezni - folytatva F Kovács Sándor képviselő úr jelzésével -, hogy azt is látjuk, hogy az önkormányzati szféra rendkívül bürokratikus, rendkívül igényes szakmai munkát követel meg, és évekkal ezelőtt egyszer már felvetettük, és most újból azt tudom válaszolni erre a kérdésre, hogy a nagyvárosi és a kistéleplési önkormányzatok láthatóan nem tudnak az azonos szabályoknak egyformán megfelelni. Ezzel eddig nem foglalkozott az Országgyűlés - ezer oka van, hogy miért nem nyúlt ehhez hozzá, de a vitáját lefolytatta, azt láttam -, hogy miután azonos joggal bír a százfős falu és a 180 ezer lakosú nagyváros, ugyanazokat a szabályokat kellene betartaniuk. Közös hivatallal és sokféle eszközzel próbált eddig is efelé lépni akár egy-egy önkormányzat csoportja, akár a kormányzat, hogy ezt támogassa, de mi úgy látjuk, hogy ez nem érte el azt a kívánt eredményt, amelyet akár önök is megfogalmaznak. Ezért tehát valóban tovább kell lépni, hogy akár a kincstári munkában vagy a számviteli szolgáltatásokban egy nagyobb támogatást kapjon ez a rendszer, akár a feladatmegosztás tekintetében. Én tehát úgy gondolom, hogy mindegyik képviselő felvetése végül is abba az irányba mutatott, hogy azt kérdezi tőlem, hogy kell-e változtatni valamit. Igen, az önkormányzati rendszeren további illesztő, igazító tevékenységeket kell végrehajtani, amiben, én úgy gondolom, látni kell, hogy azért jó lenne egy összetársadalmi egyetértés, hogy ennek a feltételei megvannak-e, azt viszont

önöknek kell mérlegelniük. Akár a szabályossági, akár a fejlesztési kérdésekben, akár a helyi iparúzési ügyekben, azt kell mondanom, vannak megválaszolatlan kérdések, amelyek összességében magas kockázatokat is eredményezhetnek.

'19-ig mi ezt nem érzékeltük, tehát a jelentésünkben is az volt, hogy pénzügyi szempontból sem a komoly szakmai kihívások, sem a pénzügyek nem hordoztak rendszerszintű kockázatot, egyes önkormányzatok tekintetében természetesen vannak széles körű anomáliák, ez azonban nem rendszerszintű hiba. Hogy '20 után lesz-e ilyen, az, én úgy gondolom, egy komoly figyelmet kíván, és én azt tudom válaszolni, hogy az önkormányzatokat folyamatosan görcső alatt tartjuk.

A Nemzeti Bankkal kapcsolatban szólt Szakács László képviselő úr. Először is hadd szögezzem le, hogy a közpénz fogalma főszabályként az államháztartáson belüli pénz. A Nemzeti Bank esetében ez nem igaz, ő nem az államháztartáson belüli szereplő, ezért egy speciális törvény teremt meg annak a feltételeit, hogy az ÁSZ például ellenőrizze; a monetáris feladatait nem ellenőrizheti - elemezheti egyébként, és elemezzük is, jelzem -, és ennek megfelelően tudtuk ellenőrizni azt az ominózus alapítványt is, amely nem elveszett, az az alapítvány egy államháztartáson kívüli szereplő, de önök, az Országgyűlés törvényt alkotott, és így tudtuk ellenőrizni az alapítványokat mint államháztartáson kívüli szereplőket.

Kérdezte az oktatás és az egészség ügyét. Azt tudom mondani a képviselő úrnak, hogy az oktatás ügye megérett az átalakításra. Mi elsősorban a szakképzéssel és a felnőttképzéssel foglalkozunk, de az egyetemi világgal is foglalkoztunk. Azt látjuk, hogy valami elindult, és itt a továbbképzést is hozzávennem. Különösen most itt a vírushelyzet kapcsán látható, hogy ráadásul nem is csak egy életkorhoz kötődik ez, hanem az életfogytiglan való tanulás kérdéseire kellene választ adnia az állami szektor szakképzésének és egyetemi világának is. Ezekben támogatás kell, segítség kell, infrastruktúra-fejlesztés, módszertanváltás kell, vizsgarendszerbeli váltások kellene. Azt tudom tehát mondani, hogy amire az oktatásügyben rátektettünk, azoknál mi kezdeményeztük a változásokat, jeleztük, és most is azt tudom mondani, hogy ez indokolt.

Az agráriskolákat most ellenőrizzük, tervezzük ellenőrizni a tankerületeket - erről még nem tudok szólni, mert arra nincsen rálátásunk -, de az egyetemi világot, a szakképzés világát ellenőriztük, a felnőttképzés, -oktatás kérdéseit elemeztük, és fontos, hogy azok versenyképességi tényezőként a gazdaság modernizációs igénye irányába tudjanak lépni, ez egy alapfeltétel a továbblépéshez. Ha belegondolnak, februárban még munkaerőhiány volt Magyarországon, most májust írunk, és már senki nem is említette azt, hogy hogyan lesz majd pótolva, pedig ma is igaz az, hogy bizonyos szakmákban munkaerőhiány van: jól képzett építőipari szakmunkások, jól képzett digitális munkások - most így szélesen véve adatfeldolgozásban jártas szolgáltatók tekintetében -, és sorolhatnám, jó néhány ilyen dolog van, miközben bizonyos szakmák teljesen leértékelődnek. Ez egy hihetetlen felgyorsuló folyamat, amit az oktatásnak kellene tudni nyomon követni, segíteni mind az alapképzésben, tehát a nappali képzésben, mind pedig a felnőttképzésben. Én úgy gondolom, hogy ott változás indokolt, el is indultak változások, és nyomon fogjuk követni a változásokat a jövőben is.

Az egészségügy tekintetében ma a legnagyobb probléma - csak megismételni tudom - az elszámoltathatósági probléma. Nyilatkozatokban - most nem nevezem meg, hogy ne legyen belőle újabb vita, mert nem akarok erről újból sajtóvitát generálni -, a közpénzköltő szervezetek vezetőinek egy hányada deklaráltan jelzi, hogy a törvényt nem tudja betartani, talán nem is akarja, ezt így szó szerint nem mondják, amivel én nem tudok mit kezdeni, én csak jelzem, hogy ők nem tartják be a törvényt. Úgy látom, hogy ez még egy nagy kérdés, és pont most, a vírusügy

kapcsán kiéleződött ez a kérdés, hogy például a készletezés szabályai, a leltározás szabályai, a bizonylati rendek a különböző óvó-védő eszközökhöz megvannak-e, arra használták-e, amire kellett, és úgy könyvelik-e le, ahogy történt. Hát, ezek magas kockázatúak. Ezért is jeleztem külön annak a 63 kórháznak a parancsnokánál ezt a kockázatot, hiszen nyilván a vírusjárvány idején, amikor a kórházak vezetőinek az volt az elsődleges dolguk, hogy gyógyítsanak, ezeket mi nem oda küldtük, felfüggesztettük a különböző anyagok eljuttatását, az ellenőrzési anyagok eljuttatását ezekhez a szereplőkhöz, de ez a típusú kockázat, ami közvetlenül a vírus elleni védekezést szolgálta, úgy gondoltuk, hogy az egy alapszabály, hogy legyen tiszta pont a biztonságért, a készletekért felelősök számára, hogy ott súlyos, a törvényességet érintő aggályaink vannak.

Hogy túlfűtött-e a költségvetés, azt kérdezte Szakács László. Messzire vezet a dolog. Egy hét múlva... *(Dr. Szakács László: A gazdaság! Nem a költségvetés!)* A gazdaság, bocsánat, hogy túlfűtött állapotban van-e gazdaság, ezen belül a költségvetésnek mi a szerepe? - most csak rövidítettem. Ez egy költségvetési tanácsbeli kérdés lesz pont a héten, két hét múlva meg a parlament előtt. Hogy mi az én álláspontom, azt, ha nem haragszik, most nem előlegezném meg, mert még nem ültünk le a Költségvetési Tanács tagjaival megbeszélni, hogy mi a helyzet, de ezzel foglalkozni kell, és teljesen másféle terápia jöhet ki, más terápia jön ki akkor, ha valaki túlfűtöttséget vélelmez, és akkor, hogyha azt mondja, hogy ez egy fenntartható fejlődés volt, és van tartalék, ez egészen más '21-es kilátást jelenít meg. Szerintem ez egy nagyon érdekes vita lesz, gondolom, önök is le fogják folytatni a parlament keretei között is.

Ha nagyon kíváncsi az én véleményemre, annyit el tudok mondani, hogy bizonyos területeken, mint például a munkaerőpiacnál túlfűtöttség látszott, a hitelnél ellentmondásos volt a dolog: a vállalati szektornak hatalmas hitelfelvételi képessége volt '19 végén is, a lakosságé már megosztott, hogy az mennyire kényszerhiteleket és mennyire fejlesztési hiteleket vett fel. Én azt gondolom, hogy ami fejlesztési hitel volt, az a lakosság szempontjából államilag jól meg volt támogatva - hogy az indokolt volt-e, hogy kinek mi az otthonteremtésről az elképzelése, abba most nem bonyolódnék bele, de annak szintén volt még tere, hogy fejlődjön -, a fogyasztási hiteleknel én nagyon visszafogottan és nagyon konzervatívan azt mondtam, hogy az nem szabadna hogy továbbmenjen, tehát azt én túlfűtöttnak tekintettem ebből a szempontból pont az emberek vásárlóereje, - képességei miatt, a szabad felhasználású pénz kapcsán a jövedelmén belül pont az a réteg, amely ezt felveszi, egyébként is nagyon nehéz anyagi helyzetben van, és ezért ott túlfűtöttség volt. És akkor így végig lehetne menni, most csak néhány elemet mondtam, hogy nem fekete-fehér állapot ez a kérdés.

Hogy mennyi tartalék volt a költségvetésben, és van most, ebben az évben, illetve lesz jövőre, arról pedig a jelentésünk fog szólni, tehát én erre most nem térnék ki, arra tényleg szakszerűbben szeretnék válaszolni, az több időt is kíván, és nem szeretnék a türelmükkel ilyen mértékben visszaélni ebben a témában, hiszen azt kérte az elnök úr, hogy '19-ről szóljak, ez meg már inkább '20-21 kérdése, bár a '19 állapotának az értékelését jeleníti meg.

Én egy szóval azt tudom mondani, hogy '19 egy ajándékév volt a magyar gazdaságnak, az egy nagyon szép gazdasági év volt, soha olyan jó számokat nem mutatott, a '18. évet is nagyon jónak minősítettük, a '19-es még erőteljesebb volt, és hogy ez hogyan hat a '20 utáni világra, az lesz annak a vitának a tárgya, amire nem szeretnék most kitérni. Összességében azonban azt kell mondanom, hogy mind a makro-, mind pedig az egyes lakosságot vagy vállalatokat érintő tényezőkben egy perspektivikus év volt a '19. év, a '20. év ennek szemszögéből majd egy új törést, egy

új prizmatörést kap, attól függ, hogy akkor kinek hogyan. Nyilvánvaló, hogy az olyan vállalkozásoknak, amelyeknek nem volt egyhavi túlélési képességük sem, azoknak már túlfűtött volt az az állapot is. Minél inkább volt tartaléka - háromhavi vagy több - egy-egy vállalkozásnak, vagy a nagyvállalatoknak, amelyeknek általában éves pénzügyi tartalékaik vannak, azoknak ez nyilván azt jelentette, hogy ők nem voltak túlfűtve, ők fejlesztés-képesek voltak, likvid pénzekkel bírtak, új fejlesztéseket akartak beállítani, ők egy kedvezőbb állapotban vannak most is.

Amiről még nem szóltam, az a tanulmányok kérdése, ami ehhez tartozik. A tanulmányaink nagyon is kiterjedtek a múlt évben a makrogazdasági folyamatokra: foglalkoztatás, beruházás, a külföldi tőke szerepe, a hazai kisvállalkozók adózásban való szerepe. Mi továbbra is azt gondoljuk, hogy az adózásban egy adócsökkenő, adókulcs-csökkentő politika felé kellene haladni, különösen a munkabért terhelő adók tekintetében, de ezekbe nem mennék bele. Ahogy utaltam rá, a kifehéredéstől kezdve a gazdasági növekedés fontos szereplőig végeztünk elemzéseket erre vonatkozóan. Ezt folytatni szeretnénk, köszönöm a biztatást a képviselő uraknak, akiktől erre irányulóan kaptam jelzést.

Kérdés volt még a pártok kapcsán, Varju László és Mellár Tamás is kérdezett ezzel kapcsolatban. Először is hadd szögezzem le, hogy amikor a pártok tekintetében megváltoztatta a jogszabályokat az Országgyűlés - úgy tudom, önök nem vettek ebben részt, vagy nem értettek vele egyet -, akkor, annak idején, csak vissza szeretném idézni, rengeteg kritikát kapott az ország a Transparencytól és más nemzetközi, nem civil, tehát állami szereplőktől is, így a CREDO bizottságtól is, hogy Magyarországon lépni kell. Ezeket a lépéseket meghozta az Országgyűlés a tiltott támogatások szigorítása tekintetében is, utána mi egy módszertanváltást hajtottunk végre, hogy azt be tudjuk hozni, hiszen mi azt kértük akkor önöktől mint törvényhozástól, hogy a tiltott támogatást szabályozzák le, nem tették meg, illetve a sajtótermékeknél kaptunk szabályokat, de az összes többinél nem, és így ezt a módszertant illetően összehívtuk '17-18-ban az önök pártjainak az első számú vezetőit és gazdasági vezetőit, és személyesen adtunk erről tájékoztatást, felhívtuk a figyelmet a jogszabály-változásokra. Majd öntesztet csináltunk mind a pártalapítványok, mind a pártok számára, hogy felhívjuk a figyelmet a jogszabály adta követelményekre.

'89-ben, amikor a párttörvényt itt, ebben az épületben megalkották, akkor ott egy jogszabálykövető mentalitásból indultak ki, az a törvény azt feltételezte, hogy a pártok maguktól fogják követni a jogszabályt, és az ÁSZ-nak azt a feladatot adták, hogy ha mégis tiltott támogatást vesz igénybe egy párt, akkor azt hívja fel, és az magától fizesse be. Jelzem - csak mert vita volt róla -, annak idején a Fidesznek volt ilyen, és be is fizette még az ellenőrzés közben, csak nem akkor, amikor az ellenzéki pártokat érintette, hanem még az azt megelőző időszakban, ezért senki nem is figyelt oda, nem volt ennek nagy tétje, jelentősége. És azt kell mondanom - itt Mellár Tamás és mások szavaira is reagálni akarnék -, hogy az ÁSZ elnökeként, pont azért, mert ezeknek a felvetéseknek a gyanúját is el akartam kerülni, az első perctől fogva nem vettem részt a pártok ellenőrzésének a megszervezésében sem, a mindenkori főtitkárnak volt odaadva ez a feladat, és nem az ÁSZ elnöke teszi a megállapításokat, ezt szeretném a helyére tenni, ezt már a múltkor is elmondtam, az ÁSZ elnöke a rendszert működteti, az egyes konkrét ellenőrzöttöknek a hibáit számvevők, ellenőrzésvezetők állapítják meg, ahogy azt a törvény megfogalmazza, és ennek eredményeképpen ennek a rendszernek a felügyeletét a főtitkár látja el, ő írja alá a jelentést is. De én az önök kérésére egyébként megnéztem ezeket az értékeléseket, és azt tudom mondani, hogy a számvevők betartották a törvényeket és a módszertani előírásokat, amelyeket egyébként ismertettek az önök első számú

vezetőivel és gazdaságisaikkal is. Mi tehát azt gondoljuk, illetve én személyesen úgy gondolom, hogy azoknál, akiknél hibát találtak a számvevőink, és a jelentések ezt megjelenítik, azoknál ez megalapozottan és objektív bizonyítékokon alapulóan történt meg.

Nézzék, hogyha egy párt nem ad beszámolót, vagy ha az adataihoz nem enged hozzáférést, vagy a teljességi nyilatkozatban azt nyilatkozza, hogy egyébként nem tudja átadni, de kiadja a jelentését, ezek szerintem mind olyan objektív körülmények, amelyek esetén egy ÁSZ-elnöknek nem is áll módjában beavatkozni, de tényszerűen azt gondolom, hogy ezek megalapozott megállapítások.

A taóval kapcsolatban. Egyrészt azért ellenőrzési folyamatok vannak, lehet, hogy nem mindegyik az Országgyűlés számára készül, ezért is amikor az Országgyűlés megszüntette a kulturális taót, akkor egy lezárt folyamatot leellenőrzött a Számvevőszék, ez a jelentés az idén jelent meg. Azt tudom mondani, hogy tanácsadásra szoruló szféra a taofelhasználói kör, minimum ezt kell mondanom, a jogszabályi ismeretek és alkalmazásának a hiánya jellemző rá, ezért az önök felvetését is hallva, meg mi is azt érzékeljük, hogy a több száz további, ma is élő taofelhasználó tekintetében ezt kell megfontolnunk, hogy már menet közben kevesebb hiba történjen. Ebben a Számvevőszéknek lehet szerepe, ezért meg fogjuk vizsgálni, hogy ahogy a többi területen is, milyen tanácsadó funkciót tudunk adni ezeknek a szereplőknek.

A kulturális tao ellenőrzése elég kritikus - hogy finoman fogalmazzak. Mi azt mondtuk, hogy végül is indokolt volt a kulturális tao megszüntetése. Hogy a többi fennmaradó tao szintjén mi van, arra, én azt gondolom, hogy pont azok a jogszabályváltozások, amelyek önök előtt vannak, adhatnak választ azzal, hogy az állami prioritásokban a munkahelyteremtés és a fejlesztés nagyobb erőt kap, ezért a fejlesztési alapok adómentessé válnak, úgymond taomentessé válnak, ami a vállalatok javarészét inkább a fejlesztések irányába fogja tolni, mint hogy különböző taocélokra engedjenek át forrásokat. Ez objektivitásában egy visszaszoruló tényezővé válhat '20-ban. Az azt megelőző időszakban - még egyszer mondom, a kulturális taóra van rálátásunk - kritikus volt a helyzet, és indokolt volt az átalakítás.

Barcza Attila képviselő úr kérdését külön megköszönöm, hiszen olyan témát vetett fel, amelyet én nagyon fontosnak tartok. Megítélésem szerint Magyarországon a törvényességi kérdés még mindig nagyon fontos, hogy minél többen - mint az előbb is mondtuk - a szabályokat betartók legyenek, a pártok, a taofelhasználók, az önkormányzatok, a nem állami humánszereplők, szolgáltatók tekintetében, de egyre inkább az eredményesség és a hatékony közpénzfelhasználás megerősítése kapjon helyes súlyt, és ehhez valóban nagyobb súlyt kell adni a mérés szakmai feltételeinek mind a jogszabályokban, mind pedig a gyakorlatban. Az ÁSZ maga is erre készül az ellenőrzéseiben. Ha az Országgyűlés bizottsága ezt ajánlja, és elfogadja az Országgyűlés is, akkor mi, jelzem, úgy látjuk, sokkal nagyobb súlyt kell helyezni arra, hogy eredményesebb legyen a közpénzfelhasználás már a tervezés pillanatától egészen az elköltés és az elszámolás időszakáig, ennek a fejlesztése indokolt. Köszönöm ezt a felvetést, biztatást.

Köszönöm a lehetőséget, hogy válaszolhattam a kérdésekre.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr, az igazán részletes és kimerítő választat.

Tisztelt Bizottság! Tájékoztatom a bizottságot arról, hogy az Országgyűlés még a tavaszi ülészakban le kívánja folytatni a beszámoló vitáját, annak elfogadásához pedig a bizottságnak határozati javaslatot kell benyújtania, amelyet a

plenáris ülés a beszámolóval együtt fog megtárgyalni. A javaslat elkészült, minden képviselőtársamnál ott van. Kérdezem, hogy van-e ezzel kapcsolatban bármi észrevétel. *(Senki nem jelentkezik.)* Nincsen.

Határozathozatal

Akkor erről a határozati javaslatról fogunk szavazni. Kérdezem, hogy ki támogatja a javaslatot. *(Szavazás.)* Ez 10 igen. Ki tartózkodott a szavazástól? *(Szavazás.)* 3 tartózkodás van. Ellene ki szavazott? *(Szavazás.)* 1 fő. Megállapítom, hogy a javaslat elfogadásra került. Köszönöm szépen a mai munkát.

Arról kell még dönteni, hogy a plenáris ülésen ki képviseli a bizottság álláspontját. Az elnök úrral konzultálva vállalom ezt a szerepet. Kérdezem, hogy támogatják-e, hogy én képviseljem a bizottságot. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen, ez látható többség.

Tisztelt Bizottság! Az 1. napirendi pontot lezárom. Köszönöm az elnök úrnak és munkatársainak a részvételt és az aktivitást.

A 2. napirendi pont az egyebek. Kérdezem, hogy van-e bármi előadnivaló ebben a kérdésben. *(Senki nem jelentkezik.)* Nincsen.

Az ülés berekesztése

Akkor a mai bizottsági ülést bezárom. Köszönöm szépen mindenkinek a munkáját.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 20 perc)

Hadházy Sándor
a bizottság alelnöke

Bánki Erik
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese